

Bijeenkomst Toggenburger Fokkers: stamboekregels en fokkerij

10 november 2018

Oene

Centrale vraag m.b.t. Europese stamboekerkenning: Wat voor fokkerijorganisatie wil je zijn?

- ▶ Eerste vraag om te beantwoorden is: WAT/WIE is de fokkerijorganisatie?
 - ▶ Voor het Toggenburger ras is dat de fokcommissie of fokgroep Toggenburger
 - ▶ Dit is niet het bestuur, maar dat zijn dat alle fokkers/eigenaren van Toggenburger dieren die lid zijn bij een NOG-vereniging
 - ▶ Jullie dus (en ik ook :-)
 - ▶ Het bestuur van de fokcommissie vroeg mij te laten zien hoe de boergeit-fokkers hier de afgelopen jaren mee bezig geweest zijn in de FNB

Bij de fokcommissie Boergeiten hebben in de afgelopen 4 jaren de Boergeitfokkers deze vraag beantwoord

- ▶ Deze presentatie laat zien hoe de redenering is geweest van de Boergeitfokkers
- ▶ Deze presentatie maakt een aantal dingen duidelijk rond bestaande stamboekregels (en de logica daarvan)
- ▶ Door dit te laten zien wordt duidelijk hoe het gegaan is bij de boergeitfokkers
- ▶ Daarmee wordt duidelijk hoe het kán, niet hoe het **moet**, want daar gaan de Toggenburger fokkers zelf over

Centrale vraag: Wat voor fokcommissie wil je zijn?

Mogelijkheid 1: Organisatie met als doel het in stand houden van het Toggenburger ras in Nederland

- a) Dit lijkt voor het Toggenburger ras een logisch doel want
 - i. De Nederlandse Toggenburger is een zeldzaam ras, aangesloten bij de Stichting Zeldzame Huisdierrassen
 - ii. Het is een ras met een type dat alleen in Nederland voorkomt
 - iii. Onderzoek in Wageningen wees uit dat de Nederlanse Toggenburger van alle NOG stamboekrassen de grootste verwantschapsindex heeft binnen de populatie en in de gevarezone komt waar het gaat om inteelt degeneratie

- b) Deze doelstelling (instandhouding dus) vraagt, als je écht werk wil maken van behoud van het ras, van de organisatie soms vergaande maatregelen om de bloedvoering binnen de populatie zo breed mogelijk te krijgen / houden, wat (met name op korte termijn) soms in gaat tegen doelen die je je als fokker stelt als je je geiten wilt verbeteren. Enkele voorbeelden hiervan:
 - i. Een voorbeeld van maatregelen bij sommige hondenrassen is het maximaliseren van het aantal teven dat door een reu in zijn leven gedekt mag worden
 - ii. Een ander voorbeeld van maatregelen kan zijn het inkruisen van vers bloed van onverwante dieren die qua type, kleur en aftekening dicht bij de rasstandaard van de Nederlandse Toggenburger komen
 - iii. Een derde, wat simpeler te organiseren voorbeeld is het stimuleren van de inzet van bokken (uit je eigen populatie) van zo breed mogelijke bloedlijnen (dat is in de praktijk dus bijvoorbeeld het afschaffen van het bokmoederschap)

Centrale vraag: Wat voor fokkerijorganisatie wil je zijn?

Mogelijkheid 2: Organisatie met als doel het verbeteren van het Nederlandse Toggenburger geitenras

- a) Dit organisatiedoel gaat traditioneel uit van het dier / de dierpopulatie*
- b) Dit doel vraagt van de organisatie
 - i. Het registreren van afstamming
 - ii. Het scheppen van de juiste voorwaarden: beoordelen geiten, publiceren resultaten voor fokkers
 - iii. Het stellen van stamboekregels / bepalen van fokkerijbeleid: met welke dieren mag je wel en met welke dieren mag je niet fokken
 - iv. Het volgen van uitkomsten van het fokkerijbeleid: evalueren fokkerijresultaten

Centrale vraag: Wat voor fokkerijorganisatie wil je zijn?

Mogelijkheid 3: Organisatie *die uitgaat van de mens / de fokkers* en hen middels het scheppen van de juiste omgeving geitenfokkers een platform biedt

- a) Voor registratie van afstamming
- b) Voor onderlinge competitie als extra dimensie aan de hobby
 - i. Middels keuringen, waarbij dieren en eigenaars elkaar ontmoeten en dieren onderling vergeleken en geplaatst worden
 - ii. Middels stamboekinspectie, waarbij dieren individueel beoordeeld worden en wat (alleen bij voldoende uniformiteit) onderlinge vergelijking en competitie mogelijk maakt, zonder dat de dieren bijeen hoeven te zijn geweest

Verschil met de vorige dia is niet groot op één essentieel punt na: hier vertrouw je de fokker zelf een grotere vrijheid m.b.t. het fokbeleid toe terwijl op de vorige dia de organisatie het fokbeleid bepaalt

Terminologie: wat betekent het eigenlijk allemaal?

- ▶ Volbloed
- ▶ Jongveeregister
- ▶ Geregistreerde afstamming
- ▶ Stamboek
- ▶ Hulpstamboek

Volbloed Toggenburger:

- ▶ Dit is een dier dat binnen het Toggenburger ras geregistreerd staat

Vraag aan de fokkers van Toggenburgers:

- ▶ Stel: je hebt een:

100% volbloed Toggenburger vader, al generaties lang binnen het Toggenburger ras geregistreerd

X

100% volbloed Toggenburger moeder, ook al zo lang als we weten binnen het Toggenburger ras geregistreerd

- ▶ Wat voor lam wordt hier uit geboren? Je zou zeggen: een 100% volbloed Toggenburger lam binnen het ras, **toch?** (Komen we straks even op terug)
- ▶ Volbloed lammeren komen na geboorte in het jongveeregister (JVR)
- ▶ Dus als je op de afstammingspapieren JVR ziet staan, gaat het om een volbloed dier

Stamboek:

- ▶ Een volbloed dier (dat dus binnen het Toggenburger ras geregistreerd staat) en dat een inspectierapport heeft, waarbij het dier niet afgekeurd is gaat van

VOLBLOED

STAMBOEK

Geregistreeerde afstamming:

- ▶ Hierin staan dieren die niet als volbloed dier binnen het Toggenburger ras geregistreerd kunnen worden, om welke reden dan ook.
- ▶ Let wel: ze kunnen er echt uitzien als een Toggenburger en zelfs uit 100% volbloed Toggenburger vader en moeder komen (hier komen we op terug)

Hulpstamboek Toggenburger:

- Een dier dat niet binnen het Toggenburger ras geregistreerd staat maar er wel uit ziet als een Toggenburger, en dat bij de beoordeling op de Toggenburger rasstandaard niet als Toggenburger afgekeurd wordt, gaat van

Geregistreeerde afstamming

Hulpstamboek (of register)

en komt via een omweg dus weer binnen het ras terecht.

(Europese regelgeving eist twee generaties hulpstamboek alvorens een dier weer in het stamboek terecht kan komen)

Redenen waarom jullie een Toggenburger boklam buiten het ras plaatsen (GA):

- ▶ Vader van de bok is volbloed maar heeft (nog) geen opnamerapport
 - ▶ NB: vader alsnog opnemen kan bij de meestec, dan wordt de zoon alsnog JVR)
- ▶ Moeder van de bok is volbloed en heeft (nog) geen opnamerapport
 - ▶ NB: moeder alsnog opnemen kan, dan wordt de zoon alsnog JVR)
- ▶ Moeder van de bok voldoet niet aan de door jullie zelf vastgestelde eisen voor bokmoeder of bokmoeder B
- ▶ Vader van de bok is afgekeurd voor registratie in het stamboek

Redenen waarom jullie een Toggenburger geitlam buiten het ras plaatsen (GA):

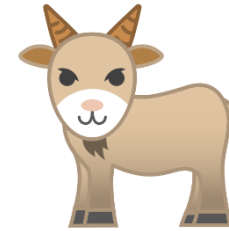
- ▶ Vader van het geitlam is volbloed maar heeft (nog) geen opnamerapport
 - ▶ NB: vader alsnog opnemen kan, dan wordt de dochter alsnog JVR)
- ▶ Vader van het geitlam is afgekeurd voor het stamboek, bijvoorbeeld vanwege een varkens- of snoekenbek

SITUATIE WIT, TOGGENBURGER EN BONT:

Volbloed bok,
geregistreerd
binnen het ras

X

Volbloed geit,
geregistreerd
binnen het ras

Lam wordt ineens niet meer
beschouwd als rasdier, wordt
(geit-én boklam) geregistreerd
buiten het ras (GA) en komt na
inspectie (alleen geitlam) 2
generaties in het **hulpstamboek**
of gaat verloren voor het ras

De boergeitfokkers hadden twijfels bij deze logica

- ▶ Ze redeneerden:

- ▶ Als een lam uit ouders komen die al generaties lang binnen het ras geregistreerd staan, dan is er geen enkele reden dit lam buiten het ras te plaatsen, dus:

VOLBLOED bok x VOLBLOED geit geeft een VOLBLOED lam (of het nou een geit- of boklam is)

Ofwel

$JVR \times JVR = JVR$

$S \times JVR = JVR$ (net als bij Togg)

$S \times S = JVR$ (net als bij Togg)

SITUATIE BOER EN NUBISCH:

X

Volbloed bok,
geregistreerd
binnen het ras

Volbloed geit,
geregistreerd
binnen het ras

Volbloed lam,
geregistreerd
binnen het ras en
komt na inspectie
in het **stamboek**
(geit- én boklam)

SITUATIE WIT, TOGGENBURGER EN BONT:

X

Volbloed bok,
geregistreerd
binnen het ras

Volbloed geit,
geregistreerd
binnen het ras

Lam wordt ineens niet meer
beschouwd als rasdier, wordt
(geit-én boklam) geregistreerd
buiten het ras (GA) en komt na
inspectie (alleen geitlam) 2
generaties in het **hulpstamboek**
of gaat verloren voor het ras

Echter:

- ▶ Het hulpstamboek is van oorsprong bedoeld voor dieren met onbekende afstamming (Vroeger: dieren zonder tatoeage die op de markt gekocht werden) waarvan je niet zeker weet of er andere rassen ingekruisd zijn
- ▶ Het hulpstamboek is van oorsprong NIET bedoeld voor dieren met bekende Toggenburger afstamming
- ▶ De instanties die ons stamboek de Europese erkenning verlenen kijken hier ook altijd vreemd tegenaan en het vraagt steeds om uitleg omdat het niet logisch is

Hoe zijn de gezamenlijke boergeitfokkers zich in de afgelopen jaren gaan ontwikkelen?

- ▶ In de afgelopen jaren hebben de boergeitfokkers binnen de fokcommissie Boergeit een open discussie gevoerd
- ▶ Ze zijn zich meer en meer gaan organiseren als mensgerichte fokcommissie, waarbij fokkers eigen keuzen maken zonder dat dit vervelende consequenties voor hen heeft: de boergeitfokkers hebben bepaald enkele van de meest knellende stamboekregels te verlaten
 - ▶ Dit laatste lijkt nu te leiden tot een lichte reductie in het aantal stamboekopnamen (bij Nubisch geldt dit niet)
 - ▶ We merken als bestuur van de fokcommissie boergeit, dat fokkers betrokken zijn bij het gezamenlijk verbeteren van het ras door deelname aan het aantrekken van vers onverwant bloed in het buitenland
 - ▶ We veronderstellen (en nemen voorlopig ook waar) dat deze manier van werken en deze oriëntatie (ook) leidt tot verbetering van de kwaliteit van de populatie, omdat het past bij de individuele doelen van fokkers
 - ▶ We zien dat er bovendien minder dieren verloren gaan voor het ras, wat weer in het belang is van het ras (dit zou in nog veel sterkere mate gelden voor het Toggenburger ras omdat elke lijn die verloren gaat zorgt voor een nóg nauwere bloedspreiding)

Welke vragen moet je jezelf stellen als Toggenburger fokkers?

1. Willen we dat een volbloed Toggenburger bok (JVR) X volbloed Toggenburger geit (JVR) leidt tot registratie van het lam binnen het Toggenburger ras (JVR)?
2. Denken we dat een minder strenge, meer open benadering met meer beslissingsbevoegdheid bij de fokkers zelf leidt tot een minder goed resultaat of tot fokken met “rotzooi”?
3. Zijn we het met elkaar eens, dat het inzetten van een bredere verscheidenheid aan foklijnen kan zorgen voor een lagere inteeltcoëfficiënt binnen de populatie?
4. Willen we zoeken naar nieuw bloed in het buitenland? Hoe passen we dat dan in en wie doen mee?

Bijeenkomst Toggenburger Fokkers: samenwerking in bloedverversing bij boergeitfokkers

10 november 2018

Oene

Voorjaar 2018: fokkersbijeenkomst Boer

- ▶ In Australië zijn zo'n dikke 10 jaar geleden de grenzen voor fokmateriaal uit Zuid Afrika eenmalig opengesteld. Toen zijn veel embryo's en sperma binnengekomen van uitzonderlijke kwaliteit en onverwante afstamming
- ▶ Engeland heeft een open grens met Australië (allebei Gemenebest)
- ▶ In Engeland zijn al meerdere jaren embryo's vanuit Australië geïmplantéerd in draagmoeders
- ▶ We hebben bij Boergeiten te maken met grote verwantschap binnen onze populatie
- ▶ Wij kunnen handel drijven met Engeland en zodanig Australisch bloed binnenhalen van goede kwaliteit en vollegig onverwante afstamming
- ▶ Vraag op de fokkersbijeenkomst: Wie heeft interesse om bokken van totaal onverwante afstamming en goede kwaliteit te kopen in Engeland? 5 fokkers doen mee.

Eind april naar Engeland: bij 2 fokkers bokken geselecteerd

- ▶ Steeds in contact met de andere fokkers in NL om foto's en filmpjes te sturen van de bokken die daar te koop waren
- ▶ Keuzen gemaakt op basis van exterieur én spreiding in afstamming bij beschikbare dieren

Leuk om samen met fanatieke fokkers op deze manier wat te betekenen voor het ras in NL, voor een boost aan vers bloed én kwaliteit

Goed om te merken dat we het, ondanks onderlinge concurrentie, samen willen doen als boergeit fokkers

Dieren van Nicola Knott in de wei

Boklam 1 Nicola Knott (keuze uit 8)

Boklam 2 Nicola Knott

Vader boklam 1

Vader boklam 2

Boklammeren Ian Johnson

Boklam 3 en 4 Ian Johnson

Aan te bevelen:

- ▶ Er is flink betaald voor de dieren in Engeland door de initiatiefnemers
- ▶ Zij steken dus wel hun nek uit
- ▶ Ze maakten van tevoren goede afspraken op papier over
 - ▶ Eigenaarschap
 - ▶ Dood en ziekte
 - ▶ Roulatiesysteem
 - ▶ Definitief eigenaarschap
 - ▶ Toegang onder elkaar tot bokken
 - ▶ Toegang derden bij bokken en prijs dekkingen en nafok, want iedereen kan gebruik maken van het nieuwe bloed